

VALSTS KONTROLE

Skanstes iela 50, Rīga, LV-1013; tālr. 67017500; fakss 67017673; e-pasts: lrvk@lrvk.gov.lv

Rīgā

Finanšu ministrei
D.Reizniecei – Ozolai
Smilšu ielā 1, Rīgā, LV-1919

Atzinums

Rīgā

2016.gada 15.septembrī

Nr.2.4.1-34/2015

PAR LATVIJAS REPUBLIKAS 2015.GADA PĀRSKATA PAR VALSTS BUDŽETA IZPILDI UN PAR PAŠVALDĪBU BUDŽETIEM SAGATAVOŠANAS PAREIZĪBU

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 3.panta pirmo punktu, Valsts kontrole ir veikusi finanšu revīziju par finanšu ministra iesniegtā Latvijas Republikas 2015.gada pārskata par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetiem (turpmāk – Saimnieciskā gada pārskats) sagatavošanas pareizību.

REVIDĒJAMĀS VIENĪBAS ATBILDĪBA

2. Finanšu ministrs ir atbildīgs par to, lai Saimnieciskā gada pārskats būtu sagatavots atbilstoši normatīvo aktu prasībām, patiesi un skaidri uzrādītu valsts darbības rezultātus, naudas plūsmu un finansiālo stāvokli 2015.gada 31.decembrī, atklātu notikumu un darījumu ekonomisko būtību un būtu pilnīgs visos būtiskajos aspektos, kā arī par visaptverošas un efektīvas iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu, lai Saimnieciskā gada pārskatā nebūtu krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību, un par pastāvīgu iekšējās kontroles sistēmas uzlabošanu un pārraudzību.

VALSTS KONTROLES ATBILDĪBA

3. Valsts kontrole ir atbildīga par revīzijas atzinuma sniegšanu, kas pamatots ar revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.
4. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem Starptautiskajiem revīzijas standartiem, kā arī saskaņā ar Starptautiskajiem standartiem augstākajām revīzijas iestādēm. Atbilstoši šo standartu prasībām mūsu pienākums ir ievērot ētikas prasības, kā arī plānot un veikt revīziju tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par to, ka finanšu pārskatos nav būtisku neatbilstību.

REVĪZIJAS APJOMS

5. Saimnieciskā gada pārskatā ir konsolidēti:
  - 5.1. ministriju un citu centrālo valsts iestāžu 2015.gada pārskati;

- 5.2. pašvaldību 2015.gada pārskati;
- 5.3. valsts budžeta 2015.gada finanšu bilance.
6. Valsts kontrole ir sniegusi atzinumus par 26 ministriju un centrālo valsts iestāžu gada pārskatiem. Pārlicību par 119 (deviņu pilsētu un 110 novadu) pašvaldību 2015.gada pārskatiem Valsts kontrole ir guvusi, izmantojot zvērinātu revidentu veikto darbu, kā arī – veicot izlases veida pārbaudes 29 pašvaldībās.
  7. Revīzijas gaitā Valsts kontrole veica pārbaudes procedūras par pārskata sagatavošanas un darījumu atbilstību Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, kā arī izmantoto grāmatvedības principu izvērtējumu, kuru mērķis ir iegūt revīzijas pierādījumus attiecībā uz Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītajām summām un skaidrojumiem.
  8. Procedūras izvēlētas, pamatojoties uz profesionālu vērtējumu, tajā skaitā – izvērtējot krāpšanas vai kļūdu izraisītu būtisku neatbilstību riskus finanšu pārskatā. Izvērtējot šādus riskus, ir novērtēta iekšējās kontroles sistēma, kas izveidota, lai nodrošinātu Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu un datu patiesu uzrādīšanu, un šāda novērtējuma mērķis ir izstrādāt apstākļiem atbilstīgas revīzijas procedūras, nevis sniegt atzinumu par iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti. Revīzijas gaitā ir novērtēta arī izmantoto grāmatvedības pamatprincipu atbilstība un vadības izstrādāto grāmatvedības aplēšu pamatotība, kā arī novērtēts vispārējais finanšu pārskatu izklāsts.
  9. Revīzija nodrošināja pietiekamu pamatu atzinuma sniegšanai.

APJOMA IEROBEŽOJUMI

10. Ņemot vērā to, ka Saimnieciskā gada pārskatā nodokļu ieņēmumi netiek uzrādīti pēc uzkrājuma principa, Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par nodokļu ieņēmumu pilnīgumu, tas ir, vai pārskatā ir uzrādīti visi ieņēmumi, pret kuriem ir radies nodokļu pienākums, un visas saistības, kuras radušās nodokļu administrēšanas rezultātā, kas attiecas uz pārskata periodu, izņemot ieņēmumus no nekustamā īpašuma nodokļa, ko administrē pašvaldības.
11. Ņemot vērā to, ka nodevu administrēšana nav sakārtota, Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītā informācija par nodevu ieņēmumiem nav pilnīga, līdz ar to Valsts kontrole nevar izteikt atzinumu par ieņēmumu no nodevām pilnīgumu, tas ir, vai pārskatā ir uzrādīti visi uz pārskata periodu attiecināmie ieņēmumi no iekasētajām nodevām, un visas saistības, kuras radušās to administrēšanas rezultātā.
12. Pašvaldību gada pārskatu daļā ilgtermiņa ieguldījumu vērtībā iekļautais kopējais aktīvu apjoms, kuriem nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu apmēru, ir 2,3 miljard. EUR (tajā skaitā Valsts kontroles revīzijas apjoma ierobežojumi 752,8 milj. EUR un zvērinātu revidentu revīzijas apjoma ierobežojumi 1 576,5 milj. EUR) jeb 27% no pašvaldību aktīvu kopējās vērtības (9% no Valsts konsolidētās grāmatvedības bilances aktīvu kopējās vērtības). Ne zvērinātu revidentu veikto pārbažu rezultātā, ne Valsts kontrolei, veicot atbilstošas revīzijas procedūras, nebija iespējams noteikt, kāds tieši ir nepieciešamo labojumu apmērs attiecībā uz šiem aktīviem, līdz ar to nav iespējams noteikt nepieciešamo labojumu kopējo ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatā uzrādīto pašvaldību ilgtermiņa ieguldījumu vērtību.
13. Ņemot vērā pastāvošo nenoteiktību un atbilstošu, pietiekamu un ticamu pierādījumu trūkumu, Valsts kontrole nevar gūt pārlicību, un neizsaka savu atzinumu par darījuma, uz ko attiecas Skaidrojuma valsts konsolidētajai grāmatvedības bilancei sadaļas *Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumi* 6. un 7.rindkopā un sadaļas *Notikumi pēc bilances datuma* 11. un 12.rindkopā norādītie apstākļi, iespējamo ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatu.

BŪTISKA NEATBILSTĪBA

14. Valsts kontrole jau kopš 2006.gada ir norādījusi uz neatbilstošu Rīgas pilsētas pašvaldības Dienvidu tilta būvniecības izmaksu uzrādīšanu.

Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītā informācija par saistībām nav patiesa un salīdzināma, jo Rīgas pilsētas pašvaldība pretēji darījuma ekonomiskajai būtībai saistības 321,9 milj. EUR apmērā pret „*Deutsche Bank AG*” par Dienvidu tilta būvniecības finansēšanu bilancē ir uzrādījusi kā *Ilgtermiņa parādus piegādātājiem un darbuzņēmējiem*, nevis kā *Ilgtermiņa aizņēmumu*, kā arī 2015.gada pārskata pielikuma veidlapā Nr.9-1 „Pārskats par aizņēmumiem” nav uzrādījusi aizņēmumu 571,5 milj. EUR apmērā.

15. Pašvaldību gada pārskatu daļā ilgtermiņa ieguldījumu vērtība izlasē iekļautajās pašvaldībās pārskata gada sākumā ir nepamatoti palielināta vismaz par 77 milj. EUR, bet pārskata gada beigās – vismaz par 73,4 milj. EUR.

ATZINUMS AR IEBILDĒM

16. Pamatojoties uz revīzijā konstatētajiem faktiem, izņemot 14. un 15.punktā minēto jautājumu ietekmi un 10., 11., 12. un 13.punktā raksturoto apstākļu iespējamo ietekmi uz Saimnieciskā gada pārskatu, mūsdiā, Saimnieciskā gada pārskats visos būtiskajos aspektos sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par valsts finansiālo stāvokli, tā izmaiņām un rezultātiem saimnieciskajā gadā, kas noslēdzās 2015.gada 31.decembrī, un ir sagatavots atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

APSTĀKĻU AKCENTĒJUMS

17. Vēršam uzmanību uz pārskata skaidrojuma piezīmē *Notikumi pēc bilances datuma* atklāto informāciju, kurā norādīts, ka:
  - 17.1. izvērtējot notikumus pēc bilances datuma par AS “KVV Liepājas metalurģis”, uz pārskata perioda beigām ir palielināts uzkrājumu apmērs prasībai pret AS “KVV Liepājas Metalurģis”;
  - 17.2. paredzot ietekmi, kuru varētu radīt Augstākās tiesas 2016.gada 16.jūnija spriedums lietā Nr.A420535212, uz pārskata perioda beigām atzītas īstermiņa uzkrātās saistības 7 milj. EUR apmērā un izveidots uzkrājums saistībām 16,4 milj. EUR vērtībā;
  - 17.3. neatkarīgu revidentu ziņojumā par AS “Reverta” finanšu pārskatu akcentēts, ka, ņemot vērā 2015.gada 31.decembra bilances atlikušo vērtību, AS “Reverta” nespēs pilnā mērā segt tās galveno saistību, ko veido parāda vērtspapīri, kuru turētāja ir valsts.

CITI JAUTĀJUMI, KAS NEIETEKMĒ FINANŠU PĀRSKATU, BET IR BŪTISKI PĒC RAKSTURA UN NOZĪMĪGI REVIDĒJAMĀS VIENĪBAS DARBĪBĀ

Vai izveidotā valsts kapitāla izmantošanas sistēma nodrošina, ka valsts budžets saņem visus tam piekritīgos ieņēmumus no valsts kapitālsabiedrību dividendēm?

18. Starp kapitālsabiedrību pienākumu veikt dividendžu maksājumus valsts budžetam, Ministru kabineta lēmumiem atstāt dividendes kapitālsabiedrību rīcībā un lēmumiem par finansējuma piešķiršanu kapitālsabiedrībām aizdevumu, subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā nav loģiskas un izsekojamas saistības. Procesi ir šķietami nesaistīti un lēmumi tā rezultātā – nekonceptīvi. Uz to norāda arī fakts, ka 29 % no dividendžu ieņēmumiem 2015.gadā tika gūti no kapitālsabiedrībām, kurām ir paredzēti 80% no kopējā valsts kapitālsabiedrību finansiālā atbalsta.
19. Valsts kapitālsabiedrību meitu kapitālsabiedrības, neievērojot normatīvajā aktā noteikto, nav iemaksājušas savas dividendes mātes kapitālsabiedrībām, līdz ar to valsts budžets 2015.gadā nav saņēmis 3 milj. EUR dividendēs, tajā pat laikā budžetā tikuši ieskaitīti arī

tādi dividenžu ieņēmumi, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem budžetam bija jāsaņem tikai nākamajā gadā.

Vai iekšējā kontroles sistēma pašvaldībās ir pietiekama un efektīva?

20. Neatbilstošas iekšējās kontroles vides – iekšējās kontroles sistēmas neesamības pašvaldībās vai tās neefektivitātes rezultātā tiek pieļautas kļūdu izraisītas neatbilstības un normatīvajiem aktiem neatbilstoša grāmatvedības uzskaites kārtošana, kas būtiski ietekmē pašvaldību gada pārskatos un Saimnieciskā gada pārskatā uzrādītās informācijas kvalitāti.

PAR BŪTISKU FINANŠU PĀRSKATAM PAKĀRTOTU DARĪJUMU ATBILSTĪBU TIESĪBU AKTIEM, PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM UN VALSTISKI (VAI STARPTAUTISKI) ATZĪTAI PRAKSEI

21. Finanšu revīzijas ietvaros tika vērtēta būtiska finanšu pārskatam pakārtota darījuma atbilstība tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz to attiecas – vai Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai 2015.gadā piešķirtais finansējums ir izlietots atbilstoši paredzētajiem mērķiem un tiesību aktos noteiktajā kārtībā.

REVIDĒJAMĀS VIENĪBAS ATBILDĪBA

22. Papildus iepriekš norādītajai atbildībai par Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanu revidējamās vienības vadība ir atbildīga arī par to, lai nodrošinātu, ka finanšu pārskatam pakārtotie darījumi atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas.

VALSTS KONTROLES ATBILDĪBA

23. Papildus iepriekš norādītajai atbildībai izteikt atzinumu par Saimnieciskā gada pārskata pareizību Valsts kontrole ir atbildīga par atzinuma izteikšanu, vai būtiski finanšu pārskatam pakārtoti darījumi visos būtiskajos aspektos atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas. Šī atbildība ietver revīzijas procedūru veikšanu, lai iegūtu atbilstošus, pietiekamus un ticamus revīzijas pierādījumus, ka būtiskas finanšu pārskatam pakārtotās aktivitātes, finanšu darījumi un informācija atbilst tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz tiem attiecas. Revīzijas procedūras ietver būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu būtisku neatbilstību riska novērtējumu.
24. Būtisku finanšu pārskatam pakārtoto darījumu atbilstības tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei izvērtējums tika plānots un veikts tā, lai iegūtu ierobežotu pārliecību. Šo revīzijas procedūru veids, laiks un apjoms ir ierobežots salīdzinājumā ar to, kas veikts par finanšu pārskata sagatavošanu.

ATZINUMS PAR DARĪJUMU ATBILSTĪBU

25. Revīzijā netika konstatēti tādi tiesību aktu pārkāpumi vai neatbilstības, kas būtiski ietekmētu revidentu viedokli par Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē nodrošināšanai 2015.gadā piešķirtā finansējuma izlietojuma atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei, kas uz to attiecas.